

Pomorski System Współpracy i Wspierania

Organizacji Pozarządowych

(wersja robocza - konsultacje)

WST P

Proces przygotowawczy

Pomorski System Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych powstał z inicjatywy Pomorskiej Rady Organizacji Pozarządowych w odpowiedzi na potrzebę zintegrowania, wzmocnienia efektywności i zapewnienia kompleksowej pomocy i wsparcia rozwoju aktywności społecznej w województwie pomorskim. W celu opracowania koncepcji powołany został zespół roboczy składający się z przedstawicieli i przedstawioelek różnych środowisk zajmujących się wsparciem organizacji pozarządowych i aktywności obywatelskiej. W pracach zespołu wzięły udział osoby reprezentujące Pomorski Rad Działalności Pożytku Publicznego, Pomorskie Centra Organizacji Pozarządowych, Pomorskie Eurodesk, Regionalne Centra Wolontariatu, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, Pomorskie Leader, Sieć Osiódków Działaj Lokalnie w województwie pomorskim, Partnerstwo Akumulator Społeczny w województwie pomorskim, Fundacja Inicjowania Rozwoju Up Foundation oraz Pomorski Rad Organizacji Pozarządowych.

PROCES KONSULTACJI - W TRAKCIE

Diagnoza kondycji III sektora w województwie pomorskim

Współczesne prawodawstwo, ale także zmiany społeczno-kulturowe, napływ środków unijnych i całościowe funkcjonowanie państwa, z jego problemami, deficytami i kształtując się w odpowiedzi na nie polityki społecznej i gospodarczej stawia organizacje pozarządowe przed koniecznością planowania przyszłości i wprowadzania zmian w funkcjonowaniu struktur organizacji non profit, ich kultury organizacyjnej, zarządczej i finansowania działań. Zarówno badacze jak i praktycy trzeciego sektora, w Polsce i na świecie, są zgodni co do tego, że rozwój i zmiany w funkcjonowaniu organizacji pozarządowych są niezbędne i muszą iść równoległe do rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmieniających się regulacji administracyjno-prawnych.

Szczególne znaczenie nabrało budowanie stabilności finansowej organizacji pozarządowych oraz ich niezależności od sektora publicznego, systemu sponsoringu i dotacji, zwłaszcza w kontekście zakazania jednej perspektywy finansowania unijnego i oczekiwanie na kolejną: „Koncepcja „organizacyjnej stabilności” organizacji działających na rzecz rozwoju lokalnego, czy też regionalnego, w krajach rozwijających się wzbudza w ostatnich latach coraz większe zainteresowanie. Ma to związek zarówno ze zmniejszaniem się dostępnymi źródłami finansowania, jak i wzrastającymi oczekiwaniami i potrzebami organizacji. Zgromadzenie wystarczającej ilości środków na działalność programową jest najstarszym i największym problemem działaczy organizacji pozarządowych na całym świecie. Organizacje są coraz bardziej uzależnione od bazujących na konkretnych projektach dotacji sponsorów,

co w znacznym stopniu ogranicza ich zdolność strategicznego planowania, a także ich niezależność” [Davis 2000: 7)].

Szukanie sposobu na stabilizację finansów organizacji, jej dalszy rozwój i usamodzielnienie od sektora administracji publicznej to coraz częstsze tematy podejmowane w kontekście III sektora. Wszystkie te hasła sprowadzają się do profesjonalizacji i ekonomizacji działającego sektora pozarządowego.

Obserwując trendy w rozwoju sektora pozarządowego w Polsce można na wysnuć hipotezy, i nastąpią istotne zmiany. Organizacje coraz częściej odchodzą od tradycyjnie pojmowanej filantropii w działaniach organizacji non profit, w kierunku rozwoju nowoczesnych, profesjonalnych organizacji, które wprowadzają różnorodne formy działania w zakresie innowacji społecznych i coraz częściej przedsięwzięcia społecznej.

Według danych z Wojewódzkiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Pomorskie ma przeciętne na tle kraju wyniki pod względem liczby aktywnie działających organizacji pozarządowych (4,2 tys. w 2010 r.) oraz liczby organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców (19,1 w 2010 r.). Największy odsetek pomorskich organizacji pozarządowych prowadzi działania w sferach związanych ze sportem, turystyką i rekreacją, edukacją i wychowaniem oraz kulturą i sztuką. Widoczna jest wyraźna tendencja dotycząca obszaru działania organizacji pod kątem ich lokalizacji: na wsiach przeważają organizacje zajmujące się sportem, w miastach – pomocą społeczną. Organizacje pozarządowe w województwie pomorskim nie odgrywają istotnej roli jako pracodawcy. Tylko 34% organizacji na stałe zatrudnia pracowników, a 24,2% okazjonalnie korzysta z płatnej pracy na zasadzie jednorazowych umów lub zleceń. Organizacje najczęściej działają w oparciu o małą liczbę stałych pracowników, popartych pracownikami wolontariuszami, w większości nie oferując stabilnych miejsc pracy. Szacuje się, że około 10% aktywnych organizacji pozarządowych prowadzi działalność gospodarczą, z której zysk przeznaczany jest w całości na cele statutowe tych podmiotów [WPRES 2014].

Wyniki badania „Kondycja III sektora w województwie pomorskim” z 2014 roku wyraźnie pokazują, że organizacje są na różnym poziomie rozwoju i przygotowania do procesu profesjonalizacji działania. Borykają się z problemami i przeszkodami, które często ograniczają możliwość realizacji misji społecznej w takim zakresie i zasięgu, jaki odpowiadałby organizacjom.

Najważniejsze zidentyfikowane problemy organizacji to:

- Mała dywersyfikacja źródeł finansowania organizacji;
- Oparcie finansowania działania organizacji w większości na środkach publicznych;
- Zbyt małe środki finansowe w organizacjach, które nie pozwalają na swobodną realizację działań statutowych;
- Nadmierna biurokracja administracji publicznej i zawile przepisy zniechęcające organizacje do prowadzenia działalności gospodarczej;
- Mała wiadomość organizacji w zakresie planowania i koordynowania działania;
- Brak uporządkowanej struktury funkcjonowania i zarządzania w organizacjach;

- Brak planowania strategicznego (długofalowego) w organizacjach;
- Problemy z identyfikacją właściwych osób do zajmowania się działalnością ekonomiczną w organizacjach;
- Brak doświadczenia i wiedzy w zakresie działalności ekonomicznej wśród członków organizacji;
- Brak funduszy w organizacjach na uruchomienie działalności gospodarczej;
- Trudności w określeniu koncepcji biznesowej organizacji;
- Trudności w szacowaniu kosztów i przychodów oraz procesu sprzedaży w organizacjach;
- Trudności w identyfikowaniu pomysłu na działalność gospodarczą w organizacjach;
- Bariery dostępu do kapitału;
- Brak kompleksowej oferty wsparcia dla PES.

Profesjonalizacja trzeciego sektora jest zjawiskiem złożonym i trudnym do przeprowadzenia. Wymaga zaangażowania interesariuszy lokalnych, budowania partnerstw ale przede wszystkim przygotowania samych organizacji do procesu profesjonalizacji swoich działań. Organizacje pozarządowe aby móc profesjonalizować swoje działania muszą przejść proces przygotowania, dokonać planowania strategicznego, zmiany struktur zarządzania i dokonać rozpoznania otoczenia lokalnego. W działaniach tych niezbędne jest szerokie wzmocnienie trzeciego sektora zarówno pod względem regulacji prawnych, wsparcia szkoleniowo-doradczego, partnerstw lokalnych jak i „dobrego klimatu” dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

W przywoływanym raporcie z badań „Kondycja III sektora w województwie pomorskim” pojawiają się dwie, istotne z perspektywy oceny kondycji sektora, tezy. Po pierwsze brak w tym momencie w regionie złożonego, skutecznego i całościowego systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych. Potwierdzeniem tej tezy jest wykazana podczas badania wola i chęć współpracy organizacji z Centrami Organizacji Pozarządowych. Druga teza wiąże się z faktycznym brakiem wystarczającej dywersyfikacji źródeł finansowania w bieżących działaniach sektora, choć w tej kwestii postęp w porównaniu z poprzednią edycją badań. W konsekwencji funkcjonowanie wielu organizacji pozarządowych w sposób niemal wyłącznie zależny od skuteczności aplikowania o środki publiczne (gminne, rządowe czy europejskie), zamiast eksploracji alternatywnych źródeł pozyskiwania środków, takich jak np. zakładanie podmiotów ekonomii społecznej czy też prowadzenia działalności gospodarczej i odpłatnej. W niedalekiej przyszłości organizacjom może być niełatwo w krótkim czasie dostosować się i zaadoptować nowego modelu funkcjonowania [Raport z badań „Kondycja III sektora w województwie pomorskim, 2014].

Pozytywne wnioski dotyczą rozwoju ekonomii społecznej i wiedzy organizacji w zakresie ekonomizacji działań. Z badań wynika, że ok. 12% organizacji deklaruje chęć założenia własnego podmiotu ekonomii społecznej lub ekonomizacji działań.

Według raportu na przestrzeni ostatnich lat nie zmienił się wzór relacji organizacji pozarządowych z otoczeniem. Deklaracje o częstotliwości kontaktów z poszczególnymi

podmiotami/grupami pozostały na podobnym poziomie, co plasuje w gronie najwłaźniejszych partnerów takie grupy, jak: lokalna społeczność, instytucje użyteczności publicznej, samorząd gminny oraz inne organizacje pozarządowe.

W raporcie sformułowane zostały rekomendacje, których wdrożenie przyczyniłoby się do wsparcia sektora pozarządowego, budowania jego stabilności finansowej i profesjonalizacji działań.

1. Wsparcie organizacji w procesie ekonomizowania swoich działań /wzmacniania podstaw finansowych, w tym w szczególności:
 - Edukowanie organizacji w zakresie dywersyfikacji ich źródeł przychodów, w tym w zakresie ekonomizacji działań, poprzez odpłatną działalność publiczną oraz działalność gospodarczą;
 - Lobbowanie na rzecz tworzenia przyjaznych regulacji prawnych w zakresie funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej;
 - Uruchomienie nowych instrumentów zwrotnych, adresowanych do funkcjonujących podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych;
 - Udzielanie dotacji innym typom podmiotów ekonomii społecznej niż spółdzielnie socjalne, w tym: organizacjom pozarządowym, spółkom non-profit;
 - Zachęcanie samorządu do zwiększenia zamówień kierowanych do sektora podmiotów ekonomii społecznej.
2. Zwiększanie kompetencji organizacji, szczególnie w aspekcie znajomości prawa oraz zarządzania podmiotem:
 - Edukowanie organizacji w zakresie przepisów prawnych regulujących ich działalność, świadczenie usług doradczych i szkoleniowych w tym obszarze dla organizacji;
 - Inwestowanie w rozwój merytoryczny kadr organizacji;
 - Uwiadomianie organizacjom konieczności planowania finansowego w dłuższej perspektywie czasowej;
 - Wdrażanie w organizacjach działań mających na celu przyuczenie do planowania strategicznego, w tym zagadnień związanych z działalnością gospodarczą;
 - Edukowanie organizacji w zakresie budowania struktury organizacyjnej.
 - Podejmowanie działań lobbujących za wprowadzeniem ułatwień formalno-prawnych w kontekście codziennego funkcjonowania organizacji, jak również różnych programów grantowych, szczególnie na stopniu krajowym.
3. Stworzenie i wdrożenie regionalnego systemu wsparcia organizacji pozarządowych:

- Dopasowanie oferty do wsparcia do diagnozowanych potrzeb;
- Stworzenie systemu komplementarnego, integrującego wiele funkcji.

4. Podejmowanie działań wzmacniających współpracę wewnątrz

i zewnątrz-trz-sektorową, ze szczególnym uwzględnieniem biznesu:

- Podjęcie działań na rzecz partnerstw lokalnych, inicjatyw pozarządowych, wspólnych reprezentacji sektorowych i innych;
- Tworzenie tzw. „dobrego klimatu” dla rozwoju organizacji pozarządowych i wzmacniania roli sektora w środowisku samorządowym i biznesowym;
- Działania na rzecz współpracy organizacji pozarządowych z biznesem poprzez promocję społecznej odpowiedzialności biznesu, poszukiwanie partnerów biznesowych dla podmiotów ekonomii społecznej w zakresie zleceń, wzajemnej wymiany lub sprzedaży usług, realizacja spotkań i wydarzeń dla sektora prywatnego promujących ekonomię społeczną.

Zgodno z Pomorskiego Systemu Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych z dokumentami strategicznymi Województwa Pomorskiego

<p>STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2020</p>	<p><u>Cel operacyjny 2.2.</u> Wysoki poziom kapitału społecznego</p> <p><u>Wyzwania strategiczne</u> 4. Kapitał społeczny i to samo regionalna 1. Zatrudnienie i stan zdrowia mieszkańców 10. Zdolność instytucjonalna</p> <p><u>Wybór strategiczny:</u> Organizacje pozarządowe (stymulujące aktywność społeczną); to samo regionalna lokalna (czerpiące z bogatego i różnorodnego dziedzictwa kulturowego regionu); aktywizacja i integracja społeczna; uczestnictwo w kulturze i innych formach aktywności społecznej (m.in. sport), a także przestrzenie publiczne (jako miejsca sprzyjające wzmacnianiu kontaktów</p>
--	--

społecznych).

Oczekiwane efekty

Powszechne postawy partycypacyjne w życiu publicznym;

Organizacje pozarządowe jako silny partner w realizacji zadań publicznych oraz atrakcyjny pracodawca;

Większe uczestnictwo mieszkańców w wolontariacie i animacji środowiskowej;

Silniejsze poczucie więzi mieszkańców z regionem oraz dbałość o zachowanie różnorodności kulturowej województwa;

Skuteczne mechanizmy włączania osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;

Znaczące uczestnictwo mieszkańców (w tym dzieci, młodzieży, a także osób starszych i niepełnosprawnych) w lokalnych wydarzeniach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych; Rozwinięta kultura czytelnicza;

Tereny miejskie, którym przywrócono lub nadano funkcje społeczne; Wysokiej jakości przestrzeń publiczną;

Zachowane dziedzictwo i krajobraz kulturowo-przyrodniczy.

Ukierunkowanie interwencji

Kierunek działania - Obszar Strategicznej Interwencji

2.2.1. Systemowe wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych (całe województwo)

2.2.2. Podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integracja społeczności lokalnych (całe województwo)

2.2.3. Aktywne uczestnictwo w kulturze, sporcie i rekreacji (obszary ponadprzeciętne poziomu wykluczenia społecznego)

2.2.4. Kompleksowa rewitalizacja i rozwój przestrzeni publicznych (w zakresie kompleksowej rewitalizacji – zdegradowane (przestrzennie i społecznie) obszary miejskie, w zakresie rozwoju przestrzeni publicznych – obszary ponadprzeciętne poziomu wykluczenia społecznego)

2.2.5.

	<p>Zobowiązania Samorządu Województwa Pomorskiego:</p> <p><i>Utworzenie regionalnego systemu wsparcia organizacji pozarządowych.</i></p> <p><u>Rola Samorządu Województwa Pomorskiego</u></p> <p>Koordinator i lider;</p> <p>Inwestor.</p> <p><u>Partnerzy kluczowi dla realizacji Celu</u></p> <p>Organizacje pozarządowe i podmioty wykonujące działalność publiczną;</p> <p>Jednostki samorządu terytorialnego;</p> <p>Instytucje kultury;</p> <p>Instytucje edukacyjne, w tym szkoły wyższe;</p> <p>Lokalne grupy działania;</p> <p>Lokalne grupy rybackie.</p> <p><u>Warunki sukcesu</u></p> <p>Wzrost zaufania i intensyfikacja współpracy pomiędzy kluczowymi partnerami, szczególnie w relacji: jednostki samorządu terytorialnego – organizacje pozarządowe.</p> <p>Oczekiwania wobec władz centralnych w związku z realizacją Celu</p> <p>Objęcie procedur kontraktu terytorialnego istotnego strumienia środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy i polityki społecznej przeznaczonych na integrację społeczną i realizację inicjatyw organizacji pozarządowych;</p> <p>Określenie standardów urbanistycznych dla zapewnienia na etapie planowania odpowiedniej dostępu do lokalnej infrastruktury społecznej i do przestrzeni publicznych.</p>
<p>REGIONALNY PROGRAM STRATEGICZNY „AKTYWNI</p>	<p><u>Cel szczegółowy 2. Wysoki poziom kapitału społecznego</u></p> <p>Jednym z kluczowych wyzwań Programu jest budowa regionalnej wspólnoty mieszkańców regionu. Program skupi się na wzmacnianiu</p>

<p>POMORZANIE”</p>	<p>potencjału organizacji pozarządowych, wspieraniu aktywności mieszkańców w obszarach kultury, sportu i rekreacji, podnoszeniu poziomu życia, integracji społecznej i lokalnej, integracji społecznej i lokalnej oraz kompleksowej poprawie funkcjonalności, estetyki i jakości przestrzeni publicznych. Efektem będzie podniesienie poziomu kapitału społecznego Pomorza.</p> <p><u>Zakres interwencji:</u></p> <p>Wsparcie procesu przejmowania usług dla mieszkańców przez organizacje pozarządowe.</p> <p>Stymulowanie powstawania sieciowych struktur organizacji pozarządowych świadczących usługi na rzecz sektora pozarządowego.</p> <p>Tworzenie warunków do rozwoju dialogu społecznego między wszystkimi partnerami zaangażowanymi w rozwój społeczno-gospodarczy regionu.</p>
<p>STANOWISKO NEGOCJACYJNE DO KONTRAKTU TERYTORYALNEGO WOJ. POMORSKIEGO z dnia 1.07.2014 r. (nie przyjęte do zapisy Kontraktu Terytorialnego składowi w fazie negocjowania z Rządem RP)</p>	<p><u>PAKIET XIII: Pakiet przedsięwzięci w zakresie systemowego wsparcia organizacji pozarządowych oraz aktywizacji społecznej i zawodowej młodzieży</u></p> <p><u>PRZEDSIĘWZIĘCIA PRIORYTETOWE:</u></p> <p>1. Pomorska Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych, 2. Program aktywizacji społecznej i zawodowej młodzieży na Pomorzu w latach 2014-2020 – Czas na młodzież.</p> <p><u>Instytucja odpowiedzialna</u></p> <p>Koordinator: Samorząd Województwa Pomorskiego wraz z partnerami z sektora pozarządowego (w tym Pomorski Rad Organizacji Pozarządowych i powiatowymi radami organizacji pozarządowych).</p> <p>Orientacyjny koszt 21 mln PLN</p> <p>Źródło finansowania</p> <ul style="list-style-type: none"> – PO FIO 2014-2020, – PO WER, – środki budżetu państwa.

OBSZAR: WSPÓŁPRACA Z SAMORZ DEM

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - długa tradycja współpracy - pełnomocnik ds. współpracy - forum pełnomocników - zwi kszej ca si wiadomo dot. współpracy JST - NGO - prawie wszystkie JST posiadaj programy współpracy - zwi kszej ca si wiadomo dot. modelu współpracy - du a liczba dobrych praktyk / ciekawych inicjatyw w zakresie współpracy - stymulacja zewn trzna do budowania partnerstw - wzrost kompetencji urz dników/-czek w zakresie współpracy z organizacjami pozarz dowymi - zwi kszej ca si liczba konsultowanych dokumentów - silne umocowanie wojewódzkiej reprezentacji organizacji pozarz dowych - wzrastaj ce umocowanie reprezentacji organizacji pozarz dowych - zwi kszej ca si wiadomo w JST, e NGO realizuj zadania publiczne - istnienie znacz cej infrastruktury współpracy prowadzonej przez NGO - zwi kszej ca si atrakcyjno NGO jako partnerów (zwi kszej ca si profesjonalizacja NGO, wi kszy potencjał finansowy) - znacz ca liczba silnych organizacji pozarz dowych 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczaj ce usytuowanie pełnomocników ds. współpracy - brak biura pełnomocnika ds. współpracy przy Urz dzie Marszałkowskim - słabo rozpowszechniona funkcja lokalnych pełnomocników - brak mechanizmów współpracy w ramach sieci pełnomocników - mała wiadomo urz dów dotycz ca mo liwo ci i korzy ci współpracy JST- NGO - słaba jako programów współpracy - zbyt mała ilo rodków na realizacj zada przez NGO uj ta w programach współpracy - zbyt mała transparentno współpracy samorz dów z organizacjami pozarz dowymi - zbyt długi okres wypracowywania i wdra nia rozwi za - niska kultura współpracy - niski wska nik udziału organizacji pozarz dowych w wypracowywaniu strategii lokalnych - mała wiadomo osób decyzyjnych w JST na temat korzy ci współpracy z organizacjami pozarz dowymi - małe znaczenie konsultacji społecznych - ró ne rozumienie definicji/procesów - rozbie no interesów politycznych i społecznych - mała waga i słaba jako konsultacji społecznych - mało efektywne mechanizmy przepływu informacji pomi dzy JST a organizacjami pozarz dowymi - niska gotowo do wypracowania i wdra nia innowacji społecznych - słaba jako procesów oceny ofert na realizacj zada publicznych - niewielka liczba organizacji stra niczych

CELE OGÓLNE

Wzmocnienie niezale no ci sektora pozarz dowego w zakresie finansowym, organizacyjnym, merytorycznym w relacjach z partnerem samorz dowym
 Podniesienie jako ci realizacji zada publicznych

CELE SZCZEGÓŁOWE

Podniesienie wiedzy i umiej tno ci budowania relacji zwi zanych z modelem współpracy
 Znacz cy (skokowy) wzrost poziomu i zakresu współpracy finansowej
 Wzmocnienie infrastruktury współpracy

NAZWA NARZ DZIA	OPIS NARZ DZIA
Pomorska Szkoła Partnerstwa	Oferta skierowana zarówno do przedstawicieli organizacji pozarządowych, jak i sektora samorządowego. Dzięki współpracy z uczelniami Pomorska Szkoła Partnerstwa będzie miała rangę – studium. Struktura szkoły to cykl warsztatów, wykładów, wizyt studyjnych o tematyce szeroko rozumianego partnerstwa. Dodatkowo w ramach szkoły odbywa się będą cykliczne seminaria/konferencje otwarte dla wszystkich zainteresowanych. O jakości oferty Pomorskiej Szkoły Partnerstwa będzie dbała Rada Programowa, składająca się z ekspertów, autorytetów w dziedzinie m.in. socjologii, psychologii społecznej, aktywności obywatelskiej, badań nad kapitałem społecznym.
Niezb dnik NGO dla JST	Niezb dnik opracowany przez przedstawicieli sektora pozarządowego oraz samorządowego, stanowi czy zbiór niezbdnych informacji, dobrych praktyk stanowi czych pomoc dla pracowników administracji publicznej w podejmowaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Niezb dnik będzie miał formę publikacji oraz wersji multimedialnej dostępnej w internecie. Będzie uwzględniał wypracowany przez sie SPLOT w partnerstwie z MPiPS, ISP oraz ZMP model współpracy NGO/JST
Portal z forum	Portal oraz forum internetowe stanowi ce platformę wymiany informacji, dobrych praktyk, zasobów w zakresie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. Można skorzystać z zasobów pomorskie.ngo.pl jednak ewentualnie potrzebne jest utworzenie lokalnej redakcji odpowiedzialnej za aktualizację strony i moderację forum.
Narz dzia diagnozowania obszarów współpracy	Ujednolicone narz dzia diagnozowania obszarów współpracy na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz międzysektorowy zespół ekspercki. Upowszechnianie i wdrażanie modelowych narz dzi diagnostycznych w jednostkach samorządu terytorialnego (m.in. model kontraktowania usług społecznych, kontrakt na jako). Narz dzia mają służyć systematycznemu rozpoznawaniu nowych i aktualizacji funkcjonujących obszarów współpracy przy współpracy z międzysektorowym zespołem eksperckim. Jednolite narz dzi będzie umoliwia badania porównawcze we wszystkich jednostkach samorządowych.

Zintegrowany system finansowania inicjatyw społecznych i obywatelskich	W ramach narz dzia zostanie opracowany zintegrowany system finansowania inicjatyw społecznych oparty o ju funkcjonuj ce instrumenty: programy grantowe, fundusze po yczkowe.
Program stypendialny dla pomorskich liderów i liderek społecznych	Program stypendialny b dzie wspierał działalno liderów/-ek na forach ogólnopolskich, europejskich, wiatowych, w celu reprezentowania perspektywy pomorskiej w kreowaniu i konsultowaniu polityk publicznych. Stypendia oparte b d o opracowany mi dzysektorowo system, uwzgl dniaj cy ró norodne formy wsparcia, dywersyfikacj mechanizmów i ródeł finansowania, strategii promocji, procedury monitoringu i ewaluacji.
Fundusz wkładów własnych oraz po yczkowy dla organizacji pozarz dowych realizuj cych zadania z zakresu integracji europejskiej	Fundusz wkładów własnych oraz po yczkowy dla organizacji pozarz dowych realizuj cych zadania z zakresu integracji europejskiej w formie dzynarodowych wymian młodzie owych, kursów treningowych, wolontariatu europejskiego m.in. w ramach programu Erasmus+.
Promesa Marszałka Województwa Pomorskiego	Mechanizm ma na celu zwi kszenie efektywno ci wykorzystania funduszy na rzecz rozwoju województwa pomorskiego poprzez zapewnienie rodków na dofinansowanie tzw. wkładu własnego dla organizacji, które ubiegaj si o współfinansowanie ze rodków innych ni tych, które s w dyspozycji Urz du Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.
Mechanizm wymiany usług mi dzy samorz dem a organizacjami pozarz dowymi	Mechanizm wymiany usług mi dzy samorz dem a organizacjami pozarz dowymi. Działanie polega na stworzeniu interaktywnego katalogu organizacji pozarz dowych wiadczy cych usługi publiczne (np. prowadzenie szkoły, placówki opieku czo-wychowawczej itp.) w województwie pomorskim oraz stworzenie przestrzeni do nawi zywania współpracy poprzez Samorz dowo-pozarz dowe Targi Wymiany Usług.
Sie Centrów Wsparcia NGO	Narz dzie polega na opracowaniu i wdro eniu mechanizmu stałego finansowania infrastruktury wsparcia organizacji pozarz dowych w oparciu o katalog niezb dnych usług, standardy działania, oraz system certyfikacji. System zakłada zwi kszenie zasi gu sieci centrów wsparcia organizacji pozarz dowych, dzi ki obj ciu działaniami ka dego powiatu województwa pomorskiego.
Wojewódzka Sie O rodków Wsparcia Ekonomii Społecznej	W ramach sieci współpracuj zarówno Regionalne O rodkie Wsparcia Ekonomii Społecznej, jak i lokalne organizacje/instytucje zajmuj ce si rozwojem ekonomii społecznej. Sie daje mo liwo wymiany do wiadcz e , informacji, umiej tno ci i innych zasobów, ale tak e wpływa na polityki zwi zane z ekonomi społeczn zarówno na szczeblu lokalnym, regionalnym, jak i centralnym.

Forum pełnomocników	Forum stanowi platformę wymiany wiedzy, umiejętności oraz dobrych praktyk wśród pełnomocników ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi w pomorskich samorządach na wszystkich szczeblach. Do zadań forum należy wspólna analiza danych dotyczących jakości współpracy (cykliczne badania jakości na wszystkich szczeblach samorządu), współtworzenie modelu funkcjonowania pełnomocników w województwie pomorskim.
Sieć organizacji strażniczych	Narzędzie polega na zainicjowaniu procesu budowania sieci organizacji strażniczych w województwie pomorskim. Zakłada wzmocnienie w zakresie merytorycznym organizacji pozarządowych pełniących funkcje strażnicze oraz wypracowanie mechanizmu stałego, niezależnego finansowania tego typu działań w województwie pomorskim.

OBSZAR: INFRASTRUKTURA TRZECIEGO SEKTORA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - sieć organizacji infrastrukturalnych - wypracowane standardy funkcjonowania sieci (Pomorska Sieć COP, Sieć Centrów Wolontariatu) - duża liczba młodych organizacji pozarządowych nastawionych na rozwój - funkcjonujące programy grantowe (np. Akumulator Społeczny, Działaj Lokalnie, Pomorski Fundusz Młodzieżowy, Fundusz Inicjowania Rozwoju, konkursy grantowe realizowane przez LGD/LGR) - granty na rozwój instytucjonalny w ramach Akumulatora Społecznego - cyklicznie odbywające się forum pełnomocników ds. współpracy - Pomorski Fundusz Pożyczkowy - rozwinięta sieć reprezentacji organizacji pozarządowych - 'koszyk' narzędzi promocyjnych (np. 1%, BM) - Odrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, - rozwinięta Sieć Eurodesk Pomorze - lokalni eksperci, specjaliści - dobre do wiadzenia i narzędzia wypracowane w partnerstwie organizacji infrastrukturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> brak jednolitego dostępu do infrastruktury mała liczba grantów na rozwój instytucjonalny dla organizacji pozarządowych mała liczba miejsc przeznaczonych na coworking dla NGO niedostateczne wsparcie w promocji działalności NGO (brak systematyczności) brak wspólnej platformy komunikacji, informowania niska wiadomość -> niska motywacja do rozwoju w organizacjach pozarządowych niedostateczne kompetencje do budowania partnerstw (projektowych, lokalnych, branżowych) samotni liderzy, wypaleni członkowie organizacji pozarządowych rozproszenie i zróźnicowanie jakości wsparcia dla organizacji pozarządowych mało zindywidualizowane wsparcie niewiele wspólnych przestrzeni technicznych (np. magazyny, serwery) niska skuteczność i mała efektywność części zawiązanych formalnie partnerstw niestabilna sytuacja organizacji infrastrukturalnych brak przyjętych standardów wsparcia słaba infrastruktura współpracy z samorządem (pełnomocnicy, ciała dialogu, programy współpracy) słaba wymiana informacji nt. infrastruktury i możliwości współpracy, w zakresie łączenia potencjału np. wykorzystanie jednej infrastruktury/przestrzeni do organizacji spotkań, wspólne inicjatywy

CELE GŁÓWNE

Wzmocnienie oddziaływania organizacji poprzez poprawę ich funkcjonowania w zakresie merytorycznym i instytucjonalnym

Wzmocnienie potencjału III sektora w budowaniu i realizacji przedsięwzięć partnerskich

CELE SZCZEGÓŁOWE

Rozbudowa wystandaryzowanej sieci wsparcia i integracja działań

Poszerzenie dostępu do nowoczesnej bazy technicznej (indywidualnie i zbiorowo)

Wzmocnienie wsparcia w budowaniu i realizacji przedsięwzięć partnerskich

Wzmocnienie organizacji pozarządowych w zakresie ich potencjału i aktywności wewnętrznej skierowanej na skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych

NARZĘDZIA	OPIS NARZĘDZIA
Katalog zintegrowanych usług wsparcia	Katalog zawiera narzędzia wykorzystywane przez różne podmioty zajmujące się wsparciem organizacji pozarządowych (m.in. Centra Organizacji Pozarządowych, Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, Centra Wolontariatu, Punkty EURODESK). Katalog służy z jednej strony zwiększeniu wiedzy na temat dostępnych mechanizmów wsparcia i ich realizatorów, z drugiej strony pozwala na efektywniejsze skonstruowanie planu wsparcia dla organizacji pozarządowej przy wykorzystaniu oferty różnych podmiotów.
Lokalne partnerstwa (realizator usług wsparcia)	Narzędzie zakłada opracowanie i wdrożenie modelu partnerstwa lokalnego mającego na celu wzmocnienie oddziaływania organizacji pozarządowych na poziomie lokalnym (powiatowym). Partnerstwo działa w oparciu o systematycznie dokonywane diagnozy trzeciego sektora wykorzystując narzędzia badawcze jednolite dla całego województwa.
Program wzmacniania organizacji infrastrukturalnych	Program zawiera mechanizmy stałego wzmacniania oddziaływania i efektywności organizacji infrastrukturalnych, tj. wspierających inne organizacje pozarządowe.

OBSZAR: REPREZENTACJA TRZECIEGO SEKTORA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - PROP - silna, uznana i akceptowana reprezentacja województwa - wypracowany system reprezentowania skorelowany i sformalizowany z ciałami dialogu i komitetami monitorującymi - długa tradycja - duże doświadczenie (ponad 11 lat) - dobra kultura współpracy z administracją publiczną, szczególnie z pełnomocnikiem do spraw współpracy Urzędu Marszałkowskiego - uznanie ogólnopolskie/ dobra praktyka - rosnące znaczenie lokalnych rad - wzrastające zainteresowanie pracownikami lokalnych rad - wzrastający profesjonalizm członków rady - wzrost poziomu integracji sektora w ramach systemu rad 	<ul style="list-style-type: none"> - niski poziom integracji w NGO - mała liczba federacji/ związków organizacji pozarządowych - niewystarczający poziom kompetencji członków rad - słabe zaangażowanie części członków rad - słaby/ niski poziom komunikacji wewnętrznej rad oraz na zewnątrz - brak standardów działalności/ funkcjonowania rad organizacji pozarządowych - niskie uznanie lokalnych rad przez samorząd i NGO w środowisku - negatywny wpływ złych doświadczeń - zbyt wysoki poziom konkurencji wśród organizacji pozarządowych - niski poziom kultury współpracy - szczątkowy wachlarz narzędzi dostępnych dla rad

CELE

Wzmocnienie procesów integracji w środowisku organizacji pozarządowych (liczba wspólnych inicjatyw/ projektów, liczba powstałych związków/ federacji/ koalicji/ klastrów, liczba ngo- uczestników wspólnych wydarzeń)

Wzmocnienie autorytetu/ uznania siły reprezentacji organizacji pozarządowych (liczba ngo biorących udział w wyborach, liczba programów/ dokumentów/ ciał, w których reprezentacja jest obecna, liczba ngo biorących udział w konsultacjach / lokalnie, liczba zmian uznanych w procesie konsultacji, liczba narzędzi w dyspozycji reprezentacji)

Wzmocnienie kompetencji rad i członków rad poprzez wypracowane standardy działalności

NARZĘDZIA	OPIS NARZĘDZIA
Standardy działalności rad organizacji pozarządowych	Standardy funkcjonowania zarówno lokalnych, jak i wojewódzkiej reprezentacji, opracowane przez grupy robocze, ekspertów/-ki, szeroko skonsultowane i przyjęte na

	Pomorskim Forum Inicjatyw Pozarządowych oraz przez poszczególne Rady.
Stały system, edukowania, monitorowania, ewaluacji, informowania w obszarze reprezentacji trzeciego sektora	Narzędzie polega na opracowaniu i wdrożeniu mechanizmu stałego finansowania infrastruktury wsparcia reprezentacji organizacji pozarządowych w oparciu o katalog niezbędnych usług, standardy działania oraz monitoring funkcjonowania reprezentacji NGO w województwie. System zakłada zwiększenie kompetencji członków/-i rad, skuteczności działania oraz zasięgu oddziaływania rad organizacji pozarządowych. System zakłada zapewnienie stałej współpracy rad z mediami, dostęp do usług doradczych i szkoleniowych, możliwość skorzystania z obsługi technicznej.
Fundusz wsparcia reprezentacji organizacji pozarządowych	Fundusz zakłada wsparcie finansowe podejmowanych przez Rady inicjatyw: kampanii społecznych, spotkań, konferencji, warsztatów, a także finansowanie działań członków i członkiń rad związanych z udziałem w różnorodnych wydarzeniach związanych z pełnioną funkcją.
Pomorskie Forum Inicjatyw Pozarządowych	Pomorskie Forum to cykliczne wydarzenie będące z jednej strony plenarnym spotkaniem organizacji pozarządowych z województwa pomorskiego, z drugiej strony platformą wymiany dobrych praktyk, nabywania wiedzy, umiejętności, podejmowania ponadlokalnej współpracy.

OBSZAR: AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
sektor pozarządowy, jako stymulacja aktywności obywatelskiej Centra Wolontariatu fundusz senioralny wsparcie dla ruchów nieformalnych (inicjatywa lokalna, budżet obywatelski, lokalne programy grantowe, COP-y itd.) - próby/ dobre praktyki organizowania się - partnerstwo - realizacja własnych pasji - elastyczność - odpowiadanie na lokalne potrzeby - „zryw społeczny” WO P, akcje Amnesty International itd.) - rozwój - włączanie różnych grup w działania - ośrodki aktywności lokalnej (np. wietlice) - sieci informacyjne (np. Eurodesk) - grupy samopomocowe	- niedostateczna edukacja obywatelska - niski kapitał społeczny - niedostateczna infrastruktura i wsparcie merytoryczne - brak badań aktywności społecznej mieszkańców pomorza - anonimowość lokalna (brak inicjatyw z siedziskiem) - niski poziom zaufania społecznego (także w stosunku do NGO) - akcyjność - stereotyp aktywności społecznej - konsumpcjonizm - elastyczność - wiek - brak dobrych praktyk w zakresie korzyści w zakresie rozwoju osobistego/ zawodowego - brak liderów - stereotypowe osadzanie osób - wychowanie - brak uregulowania kwestii grup nieformalnych - rozproszona odpowiedzialność - mała dostępność do projektów europejskich młodzieży

	z mniejszymi szansami - barier jest brak rodków finansowych na zakup biletów, organizacje wysyłaj ce na wymiany młodzie owe nie maja rodków, aby pokry te koszty zwi zane z wymian i czeka na refundacj mała powszechno workcampów - brak promocji i rodków na organizacj
--	---

CEL GŁÓWNY:

Zwi kszanie aktywno ci obywatelskiej mieszka ców Pomorza poprzez stworzenie kompleksowego systemu wsparcia obywatelskich inicjatyw.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Zmiana postrzegania aktywno ci obywatelskiej

Pobudzenie aktywno ci lokalnej w małych rodowiskach i ró nych grupach społecznych

Wyłanianie i wzmacnianie liderów

NARZ DZIA	OPIS NARZ DZIA
Zintegrowany system finansowania inicjatyw społecznych i obywatelskich	W ramach narz dzia zostanie opracowany zintegrowany system finansowania inicjatyw społecznych - w tym grup nieformalnych mieszka ców/ek - oparty o ju funkcjonuj ce instrumenty: programy grantowe, fundusze po yczkowe.
Narz dzia współpracy JST z mieszka cam i mieszkankami: fundusze sołeckie, bud ety obywatelskie, inicjatywa lokalna, zespoły dialogu obywatelskiego, konsultacje społeczne	Narz dzie polega na promocji ró norodnych form anga owania mieszka ców do współtworzenia polityk lokalnych, realizacji inicjatyw zmieniaj cych ich najbli sze otoczenie. Narz dzie zakłada tak e wypracowanie modelu edukacji obywatelskiej skierowanej do ró nych grup społecznych, maj cej na celu przygotowanie mieszka ców do działa na rzecz ich społeczno ci
Inicjatywy s siedzkie i samopomocowe	Narz dzie zakłada promocj i wsparcie techniczne oraz merytoryczne grup obywatelskich działaj cych na rzecz swojego najbli szego otoczenia. Pomoc w zakładaniu rad osiedla/dzielnicy, domów s siedzkich, w organizacji ró nego rodzaju wydarze zwi zanych z tego typu działalno ci .
Sie Centrów Wsparcia NGO (Centra Organizacji Pozarz dowych, COP)	Rozszerzenie funkcjonalno ci Centrów Organizacji Pozarz dowych o wsparcie grup nieformalnych mieszka ców i mieszkanek. Naley opracowa mechanizm merytorycznego i infrastrukturalnego wsparcia dla podejmowanych inicjatyw obywatelskich i sposób komunikacji, dotarcia do potencjalnych odbiorców (by COP nie kojarzył si tylko instytucjonalnie, a był miejscem gdzie ka da osoba z pomysłem otrzyma wsparcie).
Szkoły liderów/-ek	Zostanie opracowana i wdrowana cie ka edukacyjna dla liderów i liderek społecznych, bazuj ca na szkoleniach, opiece tutorskiej, wizytach studyjnych oraz innych narz dziach rozwoju osobistego. B dzie to kompleksowy program wsparcia dla osób działaj cych/chc cych działa w swoich społeczno ciach.
Centra Wolontariatu	Instytucje stymuluj ce aktywno społeczn , organizuj ce programy i kojarz ce osoby chc ce si zaanga owa z podmiotami, które potrzebuj wsparcia. Promuj ce wolontariat w ród ró nych grup wiekowych i ró nych sektorów, nie tylko NGO i administracji publicznej, ale tak e biznesie (wolontariat pracowniczy i CRS).

	Wolontariat rodzinny to jeden z programów, które ma na wdrażać na Pomorzu, a który aktywizuje całe społeczeństwo i integruje je dziesięcioletnio.
Sieci informacyjne	Miejsca "pierwszego kontaktu" dla osób poszukujących informacji w rzeczowym temacie, czy wiedzy na start, np. programów wspierających organizacje lokalnych imprez kulturalnych, źródeł finansowania swoich pomysłów lub partnerów do przedsięwzięcia. Dzięki sieci punktów i współpracy z innymi instytucjami i organizacjami możliwe będzie określanie konkretnych kierunków dla interesantów/ek.
Edukacja obywatelska	Niezbędny elementem jest edukacja obywatelska. W ramach działania wypracowane zostaną modele edukacyjne, szczególnie dla młodzieży, które implementowane mogą zostać do programu nauczania w pomorskich szkołach (np. podczas lekcji wychowawczych) czy placówek aktywności pozaszkolnych. Przykładem działań mogą być kluby obywatelskie czy chociażby spotkania w formie kawiarenek obywatelskich.
Badanie kapitału społecznego / aktywności społecznej mieszkańców/ek Pomorza	Niezbędne jest wykonanie badania kapitału społecznego woj. pomorskiego, które wskaże poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców i mieszkańek Pomorza, rozpozna obszary do pracy m.in. poprzez identyfikację barier i możliwości.

OBSZAR: KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Czas antenowy w mediach publicznych przeznaczony na kampanie społeczne</p> <p>Social media</p> <p>Potrzeba newsów ze strony mediów</p> <p>Specjaliści i sprzymierzeńcy ze świata mediów zaangażowani w działalność w sektorze</p> <p>serwis ngo.pl</p> <p>Szybki rozwój technologiczny</p> <p>Różnorodność tematów, działań NGO, nieszablonowo podejmowanych przez nie inicjatyw</p> <p>Pozytywny przekaz</p>	<p>Niski poziom umiejętności nawiązywania relacji/współpracy z mediami</p> <p>Niski poziom umiejętności opowiadania o działaniach społecznych</p> <p>Social media</p> <p>Współpraca nawiązywania „na ostatnią chwilę”</p> <p>NGO jako temat zastępczy na łamach mediów</p> <p>Skupienie się tylko na fundraisingu i promocji swojej organizacji w przekazie do mediów</p> <p>NGO jako „czarne owce” - nagła niania przez media złych praktyk związanych z organizacjami pozarządowymi</p> <p>dobra współpraca z mediami głównie na obszarze Metropolii Trójmiejskiej</p> <p>wiele organizacji nie posiada strony www</p> <p>niewielka liczba kampanii społecznych, rzadkie komunikowanie o działaniach</p> <p>Niska jakość mediów lokalnych</p>

CEL GŁÓWNY:

Podniesienie jakości komunikowania o działaniach społecznych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Zwiększenie wiedzy i umiejętności osób działających w organizacjach pozarządowych w zakresie skutecznej współpracy z mediami

Zwiększenie efektywności przepływu informacji między organizacjami pozarządowymi a mediami

Zwiększenie wiedzy środowiska dziennikarskiego na temat specyfiki działania trzeciego sektora

NARZĘDZIA	OPIS NARZĘDZIA
Powiatowe Centra Informacyjne dla mediów	Centra Organizacji Pozarządowych pełni funkcję łączników między organizacjami pozarządowymi i mediami, pełni funkcję agencji informacyjnej, która zbiera informacje od organizacji, a następnie, porządkuje, wzmacnia, profesjonalizuje przekaz do mediów. Centra prowadzą i aktualizują dostępną dla NGO bazę mediów, zawierając także kontakty do poszczególnych dziennikarzy/-ek. Organizują te stałe konferencje prasowe.
Szkolenia dla NGO	Systematycznie organizowane szkolenia z zakresu współpracy z mediami skierowane do przedstawicieli organizacji pozarządowych i grup obywatelskich.
Szkolenia dla dziennikarzy	Szkolenia dla dziennikarzy i dziennikarek zwiększające wiedzę z zakresu funkcjonowania organizacji pozarządowych, a także umiejętność konstruowania informacji na tematy społeczne.
Program praktyk dziennikarskich w NGO	Możliwość odbycia bezpłatnych praktyk w organizacjach pozarządowych działających w województwie pomorskim, podczas praktyk dziennikarz poznaje specyfikę pracy organizacji pozarządowych, ale także obszarów problemowych, którymi zajmuje się organizacja.

OBSZAR: WSPÓŁPRACA Z BIZNESEM

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
profesjonalizacja/ ekonomizacja NGO rozwój ekonomii społecznej dobre praktyki sieci współpracy, kontakty, partnerstwo nagrody, rozgłos medialny przenikanie się / wzajemne cenie ludzi międzysektorowo działania partnerstwa Forum Inicjowania Rozwoju, w którym aktywnie uczestniczą przedstawiciele wszystkich sektorów funkcjonujący Fundusz Grantowy FIR zbudowany w oparciu o rodki prywatnych podmiotów	efektywne wykorzystanie zasobów słabe umiejętności NGO współpracy z biznesem traktowanie przedstawicieli biznesu jedynie jako skarbnik słabe wykorzystanie sektora M P stereotypowe podejście obu stron do siebie nawzajem

CELE:

Zwiększenie wiedzy i umiejętności organizacji w zakresie budowania ofert, sprzedaży usług/ produktów
Podniesienie wizerunku organizacji i biznesu wiadomości społecznie odpowiedzialnego terytorium
Zwiększenie przestrzeni dialogu poprzez sieci wymiany dóbr, model współpracy biznesu z organizacjami pozarządowymi
Niwelowanie stereotypowego postrzegania poszczególnych sektorów
Zwiększenie poziomu kompetencji w zakresie budowania długoterminowej oferty współpracy z biznesem, konsultowania tej oferty z biznesem (dialog)

NARZĘDZIA	OPIS NARZĘDZIA
Sieć mentorów, ambasadorów współpracy, forum mentorów	Wzmocnienie mechanizmów współpracy, wymiany doświadczeń między mentorami biznesowymi, osobami zaangażowanymi w działalność w organizacjach pozarządowych, będącymi jednocześnie przedstawicielami sektora biznesu
Forum Inicjowania Rozwoju	Wydarzenie skupiające przedstawicieli sektora biznesu, samorządu i organizacji pozarządowych. Forum stanowi platformę współpracy międzysektorowej, edukacji oraz upowszechniania dobrych praktyk w tym zakresie. Jest narzędziem umożliwiający wymianę myśli i doświadczeń oraz prowadzenie dialogu dotyczącego tematów ważnych dla Pomorza. Forum daje także przestrzeń dla wypracowywania konstruktywnych, praktycznych rozwiązań poprzez aktywne formy pracy tj. warsztaty, interaktywne prezentacje, sesje networkingowe.
Platforma Firm Odpowiedzialnych Społecznie	Platforma zawiera najlepsze dobre praktyki z zakresu społecznego zaangażowania biznesu. Stanowi także źródło informacji, przestrzeń do wymiany doświadczeń w tym zakresie.
Pomorski Klaster Ekonomii Społecznej	Klaster Ekonomii Społecznej Województwa Pomorskiego jest grupą partnerską skupiającą różnorodne podmioty działające w obszarze ekonomii społecznej. Ma na celu zwiększenie efektywności współpracy w zakresie rozwoju ekonomii społecznej w województwie pomorskim
Pomorskie Forum Odpowiedzialnego Biznesu	Wydarzenie mające na celu zaprezentowanie dobrych praktyk w zakresie zaangażowania społecznego przedstawicieli sektora biznesu, zwiększenie wiedzy zarówno biznesu, jak i organizacji pozarządowych z województwa pomorskiego w zakresie możliwości i narzędzi współpracy.
Pomorskie Forum Darczyńców	Forum zrzesza organizacje, instytucje i firmy z województwa pomorskiego, które przyznają dotacje na różnorodne inicjatywy obywatelskie. Forum ma na celu doskonalenie umiejętności grantodawców, upowszechnianie dobrych praktyk w przyznawaniu dotacji oraz integrację działań grantodawczych na terenie województwa. Forum tworzy przyjazne i przejrzyste warunki dla rozwoju działalności grantodawczej oraz buduje społecznie wiarygodną organizację, firm i instytucji, które się tak działalnością zajmują.

Prezisi Wolontariusze	Narzędzie zakłada opracowanie i wdrożenie w województwie pomorskim programu wzorowanego na ogólnopolskim projekcie Koalicja Prezisi - Wolontariusze promującym społeczne zaangażowania w ród liderów biznesu, a także propagującym postawy i zachowania prospołeczne poprzez pokazywanie pozytywnych przykładów menedżerów wysokiego szczebla, którzy dzielą się swoim czasem, doświadczeniem, wiedzą i umiejętnościami w ramach akcji wolontariackich.
Wolontariat Pracowniczy	Narzędzie zakłada opracowanie i wdrożenie modelu funkcjonowania wolontariatu pracowniczego w województwie pomorskim.
Lokalne Fora Międzysektorowe	Narzędzie zakłada opracowanie systemu lokalnych forów międzysektorowych, które na wzór regionalnych stanowią przestrzeń do współpracy międzysektorowej, edukacji oraz upowszechniania dobrych praktyk w tym zakresie.
Model partnerstwa prywatno-społecznego	Narzędzie zakłada opracowanie i wdrożenie modelu współpracy sektora biznesowego z pozarządowym opartego na wzorze partnerstwa publiczno - prywatnego. Proces wdrożenia zakłada m.in. premiowanie partnerstw prywatno-społecznych w programach grantowych.
Konkurs firma zaangażowana społecznie	Konkurs zakłada docenianie pomorskich firm zaangażowanych społecznie. Konkurs wzorowany na ogólnopolskim programie Dobrocyca Roku.
Znak Dobrej Roboty	Znak Dobrej Roboty to rodzaj certyfikatu świadczącego o społecznym zaangażowaniu biznesu. Znak sprawia, że klient dokonując zakupu ma pewność nie tylko wysokiej jakości produktu/usługi, ale także wzmacniania lokalnej społeczności.
Innowacyjne instrumenty współpracy finansowej	Narzędzie zakłada dokonanie analizy i upowszechnienie zarówno krajowych, jak i międzynarodowych innowacji w zakresie współpracy sektora biznesu z pozarządowym.